

סיכום הכינוס השני של השולחן העגול לפיתוח אזורי-כלכלי

אשר התקיים ביום שני, 20 בפברואר 2012, כ"ז באדר תשע"ב, במשרד התמ"ת בירושלים

השולחן העגול לפיתוח אזורי-כלכלי, התכנס בפעם השנייה ביום שני, 20 בפברואר 2012, כ"ז באדר תשע"ב, במשרד התמ"ת בירושלים. בישיבה, נכחו כשישים נציגים מהממשלה, מהמגזר העסקי ומהמגזר השלישי.

בעקבות הקמת השולחן העגול לפיתוח אזורי-כלכלי והתכנסותו הראשונה והמוצלחת אשר התקיימה ביום רביעי, ה-28 בדצמבר, 2011, החליט מנכ"ל משרד התמ"ת, מר שרון קדמי, לרתום את השולחן העגול לשמש כפורום שיוביל תהליך חשיבה בין-מגזרי, אשר יעסוק בהמלצות להיערכות משרד התמ"ת והשותפים לשולחן להתמודדות צפויה עם המשבר הכלכלי המתרחש בעולם ובעיקר באירופה, ואשר עלול להשפיע על המשק הישראלי כבר בחודשים הקרובים.

הכינוס השני של השולחן עסק בניסיון להגדיר את אופי המשבר הצפוי ובבחינת כלים קיימים להתמודדות עימו מחד וגיבוש רעיונות והמלצות לכיווני פעולה אפשריים מאידך בראיה תלת מגזרית להתמודדות עם השפעות המשבר הכלכלי העתידי. במטרה שאלו יגובשו לכדי מסמך המלצות המיועד למשרד התמ"ת, ובמקביל יעברו להמשך טיפול במסגרת השולחן העגול לפיתוח אזורי כלכלי להתמודדות עם המשבר.

כחלק מההיערכות המקדימה לדיון, הופץ "קול קורא" המיועד לחברי השולחן ובעלי עניין נוספים, אשר במסגרתו התקבלו רעיונות, הצעות וחומר מקצועי המתייחס לשינויים בכלי הסיוע הקיימים במשרד והצעות ליצירת כלי סיוע חדשים אשר יסייעו בהתמודדות עם השפעות המשבר הכלכלי. בנוסף, הוקם צוות עבודה מצומצם הכולל חברי שולחן ומומחים חיצוניים, שתפקידו לסייע לגיבוש ומיקוד השדות המרכזיים והרלוונטיים ביותר. כמו כן, לשם העמקת ההבנה בתחום, והרחבת הפוטנציאל לאימוץ המלצות קונקרטיות בנושא, התקיימו ראיונות עם מומחים בתחום אשר הרחיבו את היריעה.

התהליך המקדים סייע במיקוד החומרים והקולות שעלו מן השטח, לפילוח הנושאים המרכזיים בהם יש לדון ולבניית פורמט הכינוס עצמו כמרחב דיון פתוח, בו יתכנסו המשתתפים סביב



השולחן העגול הבין מגזרי לפיתוח אזורי כלכלי בישראל



המטה לפיתוח אזורי
משרד התמ"ת

טלפון: 09-8301400 שלוחה 104

regionaldev@sheatufim.org.il

www.moital.gov.il/roundtable

השולחן העגול לפיתוח אזורי - כלכלי

מופעל על ידי המטה לפיתוח אזורי

במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

באמצעות שיתופים לקידום החברה האזרחית

שיתופים

לקידום החברה האזרחית
Sheatufim The Israel Center for Civil Society

לשולחנות עגולים המזמנים שיח סביב סוגיה מסוימת. את השולחנות הנחו נציגי המשרד, חברי שולחן ומומחים נוספים, בהתאם לחלוקה הבאה.

נושא	מוביל דיון
תעשייה	ינון אלרועי
תעסוקה	ד"ר סיגל שלח
מסחר	גיאורא בשור
מימון והשקעות	רן קיוויטי
רגולציה	ישראלה מני
מו"פ	פרופ' דפנה שוורץ
היבטים חברתיים	ד"ר גילי ברוך

מנהל המטה לפיתוח אזורי, **אבי פלדמן** ברח את חברי השולחן ואמר כי "מדובר בכינוס ייחודי אשר פותח דלתותיו לאורחים ומכובדים שאינם נמנים על חברי השולחן, אך מהווים ערך מוסף אדיר הנשען על הרקע והניסיון המגוון שהם מביאים עימם. אני מודה להם ולכל מי שהתגייס להשגת המטרה היום- יצירת שיח רב מגזרי בנושא היערכות למשבר כלכלי עתידי, שיאפשר גיבוש כיווני פעולה שונים וחדשניים. חיבור הנושא לפיתוח אזורי הוא במובן של חולשות הקיימות בפריפריה ונוגעות לשני ההיבטים המרכזיים של המשבר הנכחי שווקים והון, וככזה אין ראוי מהשולחן לפיתוח אזורי-כלכלי לעסוק בו".

לאחר מכן, הוצגה סקירה של הנושא על ידי שלושה גורמים מקצועיים: משרד התמ"ת, התאחדות התעשיינים ותב"ת-ג'וינט.

סקירת משרד התמ"ת מיקדה את הנושאים העיקריים בהם התבקשו באי הכינוס לדון, בדגש על בחשיבת מאקרו ולא מיקרו:

- זיהוי של מאפייני המשבר
- זיהוי החוליות החלשות במשק כיום
- הערכה בדבר נפגעים עיקריים ומידיים
- חשיבה על דרכים לצמצום נזקי המשבר
- חשיבה על יעדים להשקעות המשרד
- חשיבה על שינויים מבניים שיש לעשות תוך ניצול עיתוי המשבר



השולחן העגול הבין מגזרי לפיתוח אזורי כלכלי בישראל



המטה לפיתוח אזורי
משרד התמ"ת

- חשיבה על גיוס כלל השחקנים לטובת המהלך הזה
- סקירתו של מר **רובי גינל**, סמנכ"ל כלכלה בהתאחדות התעשיינים, התמקדה במאפיינים ודגשים נוספים על המשבר כפי שהוא היום ומה מצופה לנו.
- לדבריו, מאפייני המשבר כבר מתחילים לבוא לידי ביטוי במובנים שונים:
 - תנודות במדדי הרבעונים האחרונים, כשהייצור התעשייתי מראה חולשה מרכזית ולא רואים התאוששות- באופן המקיף כמעט את כל הענפים.
 - התחלת גל של פיטורין, ברובו מתחום תעשיות המזון, למול מחסור כרוני בכוח אדם מקצועי לתחומי תעשייה מסורתית.
 - מחנק אשראי שמתחיל להיות מורגש במיוחד בקרב עסקים קטנים ובינוניים. בארץ האשראי שניתן להם מהווה כ- 20% - כמחצית ממה שמקובל בעולם.
 - ישנה תנועת מלקחיים המופעלת על התעשייה כשמחד תנועת המחאות החברתיות שדורשת הורדת מחירים, ומאידך ישנה עלייה משמעותית בתשומות כגון ארנונה, חשמל, מים ורגולציות שונות אשר מהוות תוספת עלות משמעותית בכל הענפים.
- מר גינל הצביע על כיווני פעולה אפשריים אשר יכולים לסייע לקראת הכניסה משבר ולקראת היציאה ממנו:
 - ע"פ סקר שנערך בשנת 2010 בקרב כ- 30 תעשיינים, עלה כי הצורך המיידי והעיקרי בהשתתפות בסיכון ובמימון לפעילות בחו"ל, שיווק וייצוא. הועדה המקצועית בראשות בועז הירש אשר התניעה את קרן הסיוע לפעילות כזו אכן הביאה לשינוי, והמספרים מראים כי למפעלים שנתמכו ע"י הקרן הייתה צמיחה של כ- 300%, כיום ממתנינים להפניית תקציב ממשרד התמ"ת להכללת מפעלים נוספים בתמיכת הקרן.
 - מינוף המשבר לצורך הסבה והכשרת עובדים שפוטרו או נפלטו ממערכות אחרות, צעד שבהחלט יכול לסייע ליציאה מהמשבר.
 - לאור התחזיות כי מרבית גושי הסחר שישראל סוחרת איתם צפויים להיות בירידה, יש לחזק את הטיית סחר של המשק הישראלי על מוצריו ושירותיו לשווקים אחרים וחדשים.



השולחן העגול הבין מגזרי לפיתוח אזורי כלכלי בישראל



המטה לפיתוח אזורי
משרד התמ"ת

טלפון: 09-8301400 שלוחה 104
regionaldev@sheatufim.org.il
www.moital.gov.il/roundtable

השולחן העגול לפיתוח אזורי - כלכלי
 מופעל על ידי המטה לפיתוח אזורי
 במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
 באמצעות שיתופים לקידום החברה האזרחית

שיתופים
לקידום החברה האזרחית
Sheatufim The Israel Center for Civil Society

- הפעלת תוכנית החמ"ת, אשר הוכיחה עצמה במדינות אחרות- במקום לשלם דמי אבטלה, המדינה משלמת את הפרש שעות/ימי העבודה השבועיים לעובדים בעסקים שנמצאים במשבר.
- חיזוק תקציב המדען הראשי מתוך הכרה ביתרון התחרותי של ישראל שהוא החדשנות. הכוח שלנו אינו במשאבים או מחצבים כי אם בחדשנות, ויש להוסיף על השינוי החיובי שכבר נעשה- פטור של החזרת תמלוגים לתעשיות המסורתיות.
- הרפורמות בחוק עידוד השקעות הון, הגבירו את כושר התחרות של התעשייה בישראל, יצרו סביבת מס נוחה לתעשייה מייצאת באופן ישיר ועקיף, והשפיעה על החלטות מנכ"לים בתעשייה להרחיב את פעילות הייצור המקומי שלהם.

את הסקירה חתמה ד"ר **סיגל שלח** מתב"ת-ג'וינט, אשר פירטה את השפעות המשבר על שוק התעסוקה ואת האופנים בהם ניתן להתכונן לכך:

שוק העבודה בישראל מאופיין בשיעור נמוך בקרב אוכלוסיות שלמות (ובעיקר נשים ערביות וגברים חרדים), פערי שכר גדולים, שיעור גבוה של משתכרי שכר מינימום- כ-30% מכלל המועסקים (כמעט פי 2 ממדינות אירופאיות אחרות) וכניסת עובדים זרים משמעותית- קפיצה של יותר מ-600% בשנתיים. היכן תהיה ההשפעה העיקרית של המשבר הקרב?

- באוכלוסיות "חזקות יותר" כמו תעשיית ההי טק, בריחת מוחות מאסיבית שמקלה על מדדי האבטלה וההשתתפות אבל מביאה לקשיים ביציאה מהמשבר.
- בפריפריה, אוכלוסייה שכושר ההתאוששות שלה נמוך, או עובדי קבלן.

בשל אופיו, המשבר יכול להוות הזדמנות לשינויים מערכתיים חשובים בתחום התעסוקה, אשר יובנו מתוך הקהילה תוך חיזוק כוחות קיימים, אזוריים.

דוגמאות לשינויים אלו-

- תשתיות של חינוך: לדוגמא-בי"ס מקצועיים
- הכשרות מקצועיות: לעובדים שפוטרו, לשם הסבה או התמקצעות



השולחן העגול הבין מגזרי לפיתוח אזורי כלכלי בישראל



המטה לפיתוח אזורי
משרד התמ"ת

טלפון: 09-8301400 שלוחה 104
regionaldev@sheatufim.org.il
www.moital.gov.il/roundtable

השולחן העגול לפיתוח אזורי - כלכלי
 מופעל על ידי המטה לפיתוח אזורי
 במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
 באמצעות שיתופים לקידום החברה האזרחית

שיתופים
לקידום החברה האזרחית
Sheatufim The Israel Center for Civil Society

- תשתיות תחבורתיות : הנגשת הדרכים לעבודה אשר מהוות כיום חסם מרכזי בעיקר בחברה הערבית
- עידוד יוזמות פרטיות : הענקת דמי אבטלה וימי מחלה והבניית ליווי לאורך חייו המקצועיים של האדם גם כשיוצא לדרך עצמאית.

בחלקו השני של המפגש, נערכו דיונים מעמיקים במקביל בשולחנות העגולים הנושאים.

בחלקו השלישי של המפגש הציג כל שולחן את עיקרי ממצאיו ואת המלצותיו לטיפול בסוגיות שהעלה. ממצאים אלו, יעובדו על ידי הצוות המצומצם ויקובצו לכדי מסמך המלצות מסכם אשר יוגש למשרד התמ"ת ובמקביל יחזור לשולחן לשם מעקב אחר יישום ההמלצות, התכוונות כל מגזר לשם כך והבאת הנושאים המרכזיים לדיון עתידי במסגרת השולחן.

סיכם את המפגש, **מר אבי פלדמן**, מנהל המטה לפיתוח אזורי במשרד התמ"ת באומרו כי "חרף החשש המוקדם מן המנעד הרחב של משתתפי הדיון אשר עלול היה להפריע לייצור המלצות רלוונטיות ופרקטיות, בפועל עלו מן הדיונים רעיונות יפים שאף מחברים בנושאים מסוימים בין השולחנות הנושאים השונים. לא נותר אלא להודות למשתתפים שתרמו מזמנם וניסיונם להצלחת התהליך".

בהמשך לעקרון שיתוף הציבור ושקיפות התהליך, ניתן להיכנס לאתר השולחן העגול שכתובתו- www.moital.gov.il/roundtable.

השתתפו בדיון:

מר **ינון אלרועי**, המשנה למנכ"ל, משרד התמ"ת מ"מ יו"ר מטעם המגזר הראשון ; מר **אבי פלדמן**, מנהל המטה לפיתוח אזורי-כלכלי במשרד התמ"ת ; מר **גיל וויסלר**, מנהל כספים, וישיי ; גב' **ישראלה מני**, סמנכ"לית כלכלה ומיסים, איגוד לשכות המסחר ; מר **רן קיויתי**, ראש הסוכנות לעסקים גדולים ובינוניים במשרד התמ"ת ; גב' **בלה אברהמס**, סמנכ"לית קשרי חוץ, אינטל ישראל ; מר **אימן סייף**, ראש הרשות לקידום מיעוטים, משרד ראש הממשלה ; מר **גיא חצרוני**, מנהל אחריות תאגידית, סיסקו ; גב' **תהילה נחלון**, מנהלת, קרן נס ; מר **ישי שורק**, ראש האגף לפיתוח מסגרות אזוריות, המשרד לפיתוח הנגב והגליל ; גב' **מיכל קורן**, מנהלת תוכן וקשר ממשל, פורום CFO



השולחן העגול הבין מגזרי לפיתוח אזורי כלכלי בישראל



המטה לפיתוח אזורי
משרד התמ"ת

טלפון: 09-8301400 שלוחה 104
regionaldev@sheatufim.org.il
www.moital.gov.il/roundtable

השולחן העגול לפיתוח אזורי - כלכלי
 מופעל על ידי המטה לפיתוח אזורי
 במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
 באמצעות שיתופים לקידום החברה האזרחית

שיתופים
 לקידום החברה האזרחית
 Sheatufim The Israel Center for Civil Society

גב' **אנדראה ארבל**, מנהלת היחידה לשותפויות, הסוכנות היהודית לארץ ישראל ; גב' **רות מדר-דיין**, ראש תחום חברה ממונה תמ"ת, מרכז שלטון מקומי ; מר **אלי זוגלובק**, יו"ר, זוגלובק ; גב' **גילי ברוך**, מנהלת אשכול צדק חברתי, שתי"ל ; מר **אריק מויאל**, מנכ"ל, תאגיד אשכול גליל מערבי ; גב' **שרי רבקיין**, מנכ"לית, ידיד. גב' **גלית לוי**, אחראית קשרי ממשל, אינטל ישראל ; מר **עידן רייכמן**, מתמחה במטה לפיתוח אזורי ; מר **רואי קידר**, מנכ"ל, מכון ראות ; מר **רובי גינל**, סמנכ"ל כלכלה וכספים, התאגדות התעשיינים ; מר **סטיבן זאכר**, ראש תחום פיתוח אזורי ומימון פרויקטים, מכון מילקן ; גב' **שרית מור**, סגנית מנהל המטה לפיתוח אזורי ; מר **אברהם אסבן**, ממונה אסטרטגיה ושיווק במטה לפיתוח אזורי ; מר **מיקי מלול**, מרצה וחוקר בכיר, המחלקה למנהל ומדיניות ציבורית, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון בנגב ; גב' **סיגל שלח**, ראש תחום עולים ומיעוטים, תבת-ג'וינט ; גב' **בתיה הררי**, ראש תחום מאקרו, משרד רה"מ ; גב' **מיכל פינק**, מנהלת אגף תכנון מדיניות, משרד התמ"ת ; מר **עמרי זגן**, ראש צוות חברתי כלכלי ומנהל משאבי אנוש, מכון ראות ; גב' **שירה ברלינר**, חברת צוות המועצה הלאומית לכלכלה ; מר **אורן משה**, ראש צוות תעשייה ומסחר, אגף התקציבים, משרד האוצר ; גב' **נועה אקר-עמרני**, ראש צוות תחרותיות בתחום הכלכלי חברתי, מכון ראות ; גב' **ציונה קניג-יאיר**, מנהלת נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה ; מר **עמוס שקדי**, חשב משרד התמ"ת ; גב' **אלכס ריף**, ראש ענף השקעות ותעסוקה, משרד התמ"ת ; מר **עודד דיסטל**, מנהל המטה לקידום השקעות, משרד התמ"ת ; גב' **בינה בר און**, מנהלת הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי (רשפ"ת), משרד התמ"ת ; מר **דורון אברהמי**, ראש מינהל פיתוח בר-קיימא, משרד התמ"ת ; גב' **יאירה פז**, מנהלת פיתוח ארגוני והדרכה, מטה מפעמים, משרד הפנים ; מר **יניב שטרן**, משרד נגב גליל ; גב' **שרה פרזנוביץ**, האגף להכשרה מקצועית, משרד התמ"ת ; מר **רפי ברנדר**, סגן ראש מינהל סחר חוץ, משרד התמ"ת ; מר **ניצן ארליך**, יו"ר ובעלים של אביב ייעוץ עסקי ; מר **אורי גבאי**, מתי מו"פ, משרד התמ"ת ; מר **דניאל מרום**, מנהל תחום בכיר חברות באגף תכנון וכלכלה, משרד האנרגיה והמים ; גב' **כנרת קרני**, חברת 'פארטו-ייעוץ כלכלי' ; גב' **ניקול מור**, האגף להכשרה מקצועית, משרד התמ"ת ; מר **גיאורא סרור**, מנכ"ל GBI סחר ;

צוות המטה לפיתוח אזורי כלכלי : מר **אבי פלדמן** ; מר **אברהם אסבן** ; גב' **שרית מור** ; מר **עידן רייכמן** ; מר **ירון שמעון**

צוות שיתופים : מר **שלמה דושי** ; עו"ד **ירון קידר** ; ד"ר **בת חן ויינהבר** ; גב' **דברה לונדון** ; גב' **יערה סלמון-מיכאלי**.



המטה לפיתוח אזורי
משרד התמ"ת

השולחן העגול הבין מגזרי לפיתוח אזורי כלכלי בישראל

טלפון: 09-8301400 שלוחה 104
regionaldev@sheatufim.org.il
www.moital.gov.il/roundtable

השולחן העגול לפיתוח אזורי - כלכלי
מופעל על ידי המטה לפיתוח אזורי
במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
באמצעות שיתופים לקידום החברה האזרחית

שיתופים
לקידום החברה האזרחית
Sheatufim The Israel Center for Civil Society